

REDACȚIA
Deak Ferencz-utca nr. 20

ABONAMENTUL
Pe an ai ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10 "
Pe lună ... 2 "

De Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE
de un sir armonizat: prima
oară 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapozază.

Telefon oraș și comitat 502.

Din trecut spre viitor.

Poate poporul român să crească și să înflorească și fără ca să existe o puternică monarhie habsburgică; el ar fi însă nevoit să mistuie o însemnată parte din puterile lui vii în lupte grele, dacă monarhia habsburgică ar slăbi și mai ales dacă statul ungar și-ar câștiga independența — așa cum ar voi-o partizanii lui Kossuth.

Nu dar ura către Maghiari, nici simpatiile către Austriaci, ci temerea de aceste lupte și dorința de dezvoltare pacinică îi face pe Români să respingă ideea independenței ungare.

După cele ce s'au petrecut și se petrec, statul ungar independent ar fi frământat mereu de lupte interne, care ar trebui neapărat să țină și țările învecinate în continuă neliniște.

Se știe azi, că Maghiarii nu din propriul lor îndemn, nici în urma stăruințelor lui Francisc Deak și ale Baronului Eötvös, ci sub presiunea exercitată din Austria au creat așa numita lege «pentru naționalități».

Tot atât de bine se știe, că nici Români, nici Germanii, nici Slavii din regatul ungar nu erau mulțumiți cu pozițiunea ce li-s'a creat prin aceea lege și nu ar fi mulțumiți nici azi numai cu executarea ei, ci cer o deplină asigurare a libertății lor de dezvoltare.

Oamenii de stat ai Maghiarilor cu toate aceste nu numai că n'au executat legea, dar nu se sfiesc a mărturisi, că nici nu vor s'o execute și că o vor abroga când aceasta le va fi cu putință.

Greu ar trebui dar să fie și pentru Români, și pentru Germani, și pentru Slavi traiul într'un regat ungar independent, în care oameni lipsiți de bună chibzuință ar da hotărîrea.

Grele au fost luptele desfășurate în timpul celor din urmă patru-zeci de ani, dar neasămănat mai grele ar fi fost, dacă Români, Germanii și Slavii n'ar fi știut, că Maghiarii se razămă pe puterea întregii monarhii. Numai răzămându-se pe Austria și profitând de dorința de pace a monarhului au putut Maghiarii să asuprească pe ceilalți concetățeni ai lor.

E deci firească pornirea celor amărîți de a-i ajuta să se despartă de Austria și de a-i pune în conflict cu monarhul, și dușmanii lor adevărați nu pot să fie decât cei mai hotărîți aderenți ai lui Kossuth, căci în statul independent, care nu se mai razămă pe Austria, luptele nu s'ar mai petrece ca în trecut.

Dacă e adevărat, că cu oameni, cari mărturisesc, că legea »pentru naționalități« nu poate să fie executată, traiul bun nu e cu putință, Români, Germanii și Slavii nu pot voi independența Ungariei decât pentru că statul ungar independent se desființează mai ușor decât cel actual.

În timpul negocierilor dela Iași, la 1792, împărăteasa Ecaterina II., stăruia, între altele, ca Poarta Otomană să recunoască independența chanatului Crimeei. Tătarii ei înșiși, cari erau mai cu minte decât Maghiarii de astăzi, nu țineau să fie independenți și stăruiau cu tot dinadinsul să fie lăsați sub vasalitatea Sultanului, dar Rusia era învingătoare și a obținut independența lor pentru că puțin în urmă să le desființeze chanatul fără de război și fără multă pierdere de vreme.

Cam de același fel e și bunăvoința celor ce-i ajută pe Maghiari să obție independența regatului ungar.

După desfacerea de Austria lucrurile s'ar petrece în Ungaria cam cum se petrec în Peninsula-Balcanică, ceea ce ar fi foarte interesant, dar' nu s'ar potrivi cu interesele Românilor, cari țin să aibă pace și liniște pentru că să-și urmeze lucrarea de consolidare națională.

Iată de ce mai ales în România oamenii politici toți înclină spre Austria și țin ca monarhia habsburgică să fie tare. Nu e la mijloc nici ură, nici iubire, ci numai dorința de pacinică dezvoltare: nu vor cercurile politice din București, să aibă și în Ungaria »afaceri« cum au fost cele cu vecinii lor Bulgari și cum sunt cele cu amicii lor Greci.

Iar Români din regatul ungar, auzind cele ce li-se spun în Dieta din Budapesta, se luminează și se pătrund din ce în ce mai tare de convingerea, că nu sunt oamenii politici ai Maghiarilor destul de cu minte, ca să înțeleagă, că ei singuri numai la pierire pot să ducă statul ungar și să țină seamă de dorințele celorlalți concetățeni ai săi, ca să-i aibă ajutători la vreme de nevoie.

Leii patriei se învrășbesc. Năbădiosul deputat Olay, care e neîntrecut în dușmănie față de naționalități, a trimis ieri lui Kossuth o epistolă în care declară, că iese din clubul partidului kossuthist. Ieșirea și-o motivează cu împrejurarea, că cortedește în cercul al VII electoral din Pesta pentru candidatul lui Eötvös contra lui Barabás ce însă n'ar fi după placul celor din club. Se svonește că și alții vor urmă pilda lui.

Rutenii.

Dacă asuprirea de rasă și clasă și-a ajuns unde-va apogeul, dacă ea a produs unde-va cea mai mare sumă de suferințe, este de bună seamă la nenorocitul popor rutean. Acest popor locuiește împărțit pe teritoriul a trei țări: Rusia, Austria și Ungaria. Cei mai mulți Rutenii trăiesc în Rusia, unde alcătuiesc un mare bloc compact de 23—25 de milioane de suflete în sudul Rusiei, pe teritoriul vechiului stat rutean *Ukraina*. Să nu se creadă că limba ruteană este un singur dialect al limbii rusești și deci merită a se supune stăpânirii ei politice și culturale.

Nu, limba ruteană este un idiom propriu cu deosebiri foarte esențiale de limba rusească. Ea are un trecut politic și mai ales literar care a dovedit puterea ei de existență. Rutenii au idealul lor politic al reconstituirii *Ukrainei* vechi, cuprinzând pe toți Rutenii de pretutindeni, care are o îndreptățită bază istorică, culturală și etnografică, fiind poporul rutean un popor de aproape 30 mil. După Rusia, cei mai mulți rutenii cuprind Austria. Ei ocupă partea ostică a Galiției și partea vestică a Bucovinei și numără vre-o 4 milioane suflete. De sigur, soarta cea mai bună o au Rutenii din Bucovina pe care în scurtul timp de vre-o 150 de ani au reușit să o cutopească în mare parte, primejduind chiar supremația românească întemeiată pe trecutul istoric al poporului nostru în această țară. În Galiția Rutenii sunt robii economici și politici ai faimoasei șleahțe polone. Totuși, rutenii din Austria au dat și dau dovezi de o intensivă viață politică și națională. Ei au răușit să obțină la împărțirea mandatelor, după noua lege electorală, un spor însemnat de deputați meniți să le apere interesele în Reichsrat.

Dar de bună samă soarta cea mai ticăloasă și mai vrednică de milă o au Rutenii din Ungaria. Nu există popor mai lipsit de orice drepturi ca ei. Ei sunt lipsiți de orice drepturi politice, culturale și bisericesti naționale.

Școlile lor primare sunt cele mai multe ungurești, iar în cele »rutenești« lângă limba ruteană, copiii sunt chinuți cu învățarea limbii ungurești iar spiritul, care face totul este cel mai *patriotic* cu putință. Toți intelectualii și cărturarii eșiți din sânul poporului rutean să pierd maghiarizându-se. Preoțimea și învățătorimea rutenească se întrece în cultivarea și răspândirea patriotismului unguresc și *ideii de stat*. Este cunoscută mișcarea preoțimii rutenești și a clasei culte rutenești, deznaționalizate de a introduce

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, abrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1.6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.**

Arad, Pécskai ut 13/14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

limba de liturghie ungurească în biserica rutenească. În privința economică este de ajuns să amintesc că acum vre-o 6—7 ani s'a pornit din chiar sânul Ungurilor o «acțiune pentru mântuire a Rutenilor» de supt jugul economic al Ovreilor.

Cât de puțin mântuitoare este această *acțiune* se învederează prin emigrarea neconținută a Rutenilor către America. Din Austria și din Ungaria emigrează în fiecare an zeci de mii de Ruteni, încât America mai ales Statele-Unite și Canada au un puternic contingent de imigranți ruteni. Ingrigirea lor bisericească este supusă bisericii catolice, căci Rutenii din Austro-Ungaria aparțin (afară de cei din Bucovina) bisericii greco-catolice.

Toate știrile și reflexiunile acestea le dăm cu ocaziunea unei știri aduse de o foaie ungurească, «Pesti Napló», precum că în fruntea bisericii rutenești greco-catolice din America-de-nord va fi numit Dr. Demciuc, directorul institutului teologic «Athanasium» din Roma. Corespondentul din Statele-Unite care trimite numitei foi această știre este un preot rutean greco-catolic, foarte *patriot* din Pittsburg. Într'un ton plin de amărăciune și de ironii el se plânge de înălțarea lui Demciuc în scaunul episcopesc rutean de-acolo. Dr. Demciuc pare a-fi un om nu numai de știință, dar și cu sentimente naționale rutenești. Aceasta-i cauza plângerii preotului amintit.

Numirea lui Demciuc ar putea ușor răsturnă stăpânirea preoților maghiarisați mai întâiu între Rutenii din America, dar pe urmă și dincoace în Ungaria.

Pentru preoțimea ruteană de acum, ea este deci o chestiune de existență. Dar ei se pot mângâia și liniști. Două numere mai târziu, »Pesti Napló« desminte știrea corespondentului ei american. Un Ungur din America, trecând prin Pesta arată cât de puțin probabilă este numirea lui Demciuc.

Totuși chestiunea nu-i fără interes și învătătură. Ea arată că între Ruteni, mai ales între cei din America s'a născut un curent de deșteptare națională. Deși el este slab, totuși caută a se întări, luptând împotriva preoțimii vândute.

Dacă curentul național nu ar exista de loc între ei, de sigur numirea lui Demciuc nu ar pune-o pe griji. Numirea unui episcop naționalist ar însemna însă căderea sistemului corupt de desnaționalizare și de nefirească nepotrivire între poporul credincios limbii și datinilor strămoșești și preoțimea vândută și înstrăinată.

Nimic nu dovedește mai bine însă existența curentului naționalist în sânul Rutenilor chiar în Ungaria, decât cazul unei comune — numele ne scapă — din Maramurăș. Nemulțumiți cu preoțimea și biserica lor acum câțiva ani Rutenii din comună au hotărât supt conducerea câtorva fruntași întorși din America să treacă la biserica ortodoxă sârbească. Acțiunea nu a reușit din cauza »intervenirii« autorităților cari au arestat pe *agitatori* dându-i pe mâna tribunalelor »patriotice«.

Dar oare curentul acesta care este supt spuză, se va stânge sau se va încinge ca o flacăra mare? Sfirșitul nu poate fi decât acesta din urmă. Poporul rutean *va trebui* să se deștepte.

Curentul național, pe încetul, furiș și pe nesimțite va pătrunde prin pojghița groasă de asuprire națională ce s'a așezat peste el.

Isbânda lui nu va fi decât o chestiune de timp.

Ea va răpi adversarilor nostri încă o probă pe care o credeau sigură și ne va da nouă încă un aliat în lupta pentru existența națională.

Ordinațiune nimicită. Constituționalul minisru Andrassy a scos din vigoare o ordinațiune de a lui Kristoffy, ce dădea puterea fișpanilor de a se folosi de miliție și de jandarmerie, când le venea lor la socoteală. Acesta e escluziv dreptul viceșpanului, de aceea constituționalul Andrassy să și grăbește să-i redea dreptul știrbit.

După-cum vedem toate s'au șters pe rând din isprăvile făcute de guvernul trecut. Suntem curioși a ști, se va afla un ministru care să scoată din vigoare păcătoasele ordinațiuni ale lui Lukács, referitoare la slăbirea școalelor noastre confesionale?

Consiliu de ministri. Azi la orele 5 după prânz se va ține consiliu de ministri, în palatul ministrului-prezident.

Alegerea din Arad are să fie una dintre cele mai înverșunate. Patrioții s'au împărțit în două tabere puternice, vrășmașe una alteia. O parte sunt pe lângă candidatura lui Steigerwald iar alta pe lângă dr. Müller Károly. Muncitorimea și cei de principii socialiste își au candidatul lor, pe dr. Fényes Samu, care e tot între alegători.

Din Dietă.

— Ședința dela 17 Iulie. —

În cameră treburile merg foarte bine! În ședința de ieri au fost de față unsprăzece deputați iar pe coridoare șapte. Presidentul dietei, ca desbaterile să se facă cât mai îngrabă, îndrumă la ordine când pe Polyt, când pe Vaida, când pe alt deputat naționalist. S'a și trecut foarte repede peste budgetul cultului.

La budgetul ministerial de culte a vorbit deputatul *Vaida*. Ocupându-se cu vorbirea de ieri a deputatului Bánffy, respinge acuzele aduse de acest aventurier politic, care atacă biserica greco-orientală, ca pe o instituțiune contrară intereselor patriei. Aceasta e o insinuație perfidă.

Strigăte: La ordine!

Prezidentul îl îndrumă la ordine.

Zboray (lovește în masă): Pe zi ce merge sunteți tot mai impertinenți.

Vaida: Dela DVoastră am învățat. Continuă apoi cu discursul, în care își exprimă părerea de rău, că Bánffy pretide dela guvern să se propună religiunea pentru copii români în școlile de stat în limba ungurească.

Prezidentul mieru îl sâcăie cu observările lui monotoane, mai în urmă îi detrage cuvântul.

A vorbit apoi *Polónyi* care prin un discurs mai lung a voit să se spele de toate acele învinuiri, ce s'au adus la adresa lui pentru atentatul făcut libertății de presă.

Ședința se ridică la oarele 3.

Alegerea dela Lipova.

Lupta ce s'a desfășurat ieri în Lipova pentru alegerea de deputat dietal pentru noi — deși steagul n'a putut fi dus la izbândă — e împreună cu multe învățături. Dacă Românii din acel cerc s'ar fi înțeles mai la vreme asupra candidatului național, și mai de timpuriu făcându-se pregătirile de luptă, n'am fi văzut la nici un caz atâți alegători români în tabăra lui Dániel, conduși la vot de către Jidani satelor. Unde sunt banii lui Iuda și unde încă nu s'a făcut luptă națională nu putem nădăjdui la învigerare. Așa a fost și în cercul Lipovei.

Prezidentul alegerii a fost nedrept. A respins dela vot atât pe alegători de ai candidatului naționalist, cât și de a celui kossuthist, iar cei-ce țineau cu guvernamentalul Dániel, deși mulți nu-i știau spune numele, au fost admiși la vot. A fost ușor deci ca Dániel să întrunească 1087 voturi față de 410 a candidatului național, dr. Marta și 343 a kossuthistului.

Steagul național a fost purtat cu destulă bărbăție, ceea-ce îi foarte năcăjește pe kossuthiștii din loc, scriind cu înverșunare despre căderea lor rușinoasă, chiar acolo unde ei se țineau mai acasă și mai bine organizați decât noi.

Din România.

Lucrările statistice la expoziție. Cine vizitează cu deamăruntul expoziția națională, constată un lucru foarte îmbucurător: că serviciile publice cari espun în diferitele pavilioane oficiale, ca și întreprinderile particulare, prezintă numeroase studii statistice ca: cărți, diagrame și tablouri grafice, cari sunt menite să dea o idee exactă de activitatea respectivă.

Desvoltarea pe care o ia statistica la noi, dovedește că gradul de cultură a crescut cu mult, căci numai un popor civilizată își prezintă rezultatul activității sale și în probe palpabile și în calcule științifice.

În expoziție sunt lucrări de statistică la secțiunile: sanitară, silvică, statistică industrială, minieră, comercială, agricolă și la pavilioanele societăților de petrol, zahăr și hârtie.

Toate acele lucrări prezintă un viu interes și de sigur că vor fi cercetate după cum se cuvine, de către vizitatori.

În secția serviciului sanitar sunt expuse tablouri și hărți statistice relative la mersul boalelor și la mișcarea populației din țară. Serviciul veterinar are lucrări statistice relative la toate boalele animalelor.

Serviciul silvic dă cifre privitoare la comerțul de lemne ce-l facem cu țările străine.

Din acele cifre se constată, că a luat o foarte mare desvoltare comerțul nostru cu lemne.

Serviciul statistic are cele mai multe lucrări de acest gen. În sancțiunea acestui serviciu găsim două tablouri cari arată cu figuri și cu cifre progresele economice făcute de România, dela 1866—1906. Sunt apoi hărți privitoare la creșterea populației, la vitalitatea și moralitatea din țară și din fiecare județ; iar altele arată ce producție agricolă a avut în fiecare din cei 40 de ani.

În secția serviciului industrial sunt statistice cu numărul fabricelor, al lucrătorilor și cu cifra capitalului ce întrebuințează toate fabricile la un loc și fiecare în parte.

Serviciul minier ne arată prin lucrările sale statistice care e producția de petrol și de cărbuni

și ce cantitate din aceste produse, se exportă sau se consumă în țară.

Serviciul comerțului are statistice din care se vede mișcarea comercială a țării, pe categoriile de mărfuri precum și numărul și categoria meseriașilor din țară.

Fabricile de petrol, hârtie și zahar au statistice prin care arată propria lor producție.

Când sunt asemenea lucrări, avem dreptul să spunem că statistica e foarte bine reprezentată la expoziție.

Rolul și importanța bisericii în istoria poporului român din Transilvania.

De D. Purece.

«Doamne fostu-mi-ai adăpost din generațiune în generațiune».

David, ps. 90 v. 1.

Viața unui popor este o continuitate și prezentul istoriei lui se bazează în mod inevitabil pe conținutul său moral plus istoria trecutului. Aceasta este o lege generală, căreia au trebuit să se supună toate popoarele și astfel și poporul român. Ca să ne convingem de adevăritatea acestui fapt n'avem decât să deschidem istoria — aceea «magistra vitae» — care ne arată trecutul omenirii și fazele de dezvoltare prin care a trecut aceasta și ne va confirma pe deplin cele zise mai sus.

Poporul nostru veacuri de-a rândul fără deosebire a fost chinat și maltrat în modul cel mai barbar. Lipsit de orice ajutor omenesc, alungat de cele mai multe ori din pământul strămoșesc, pe care cu sângele său l'a rescumpărat, să vede silii a-și îndrepta pașii prin munții neumblați așteptând, ca să treacă hordele barbare, cari se țineau lanț și cari după pustii dealungul și dealatul se cărau încărcate cu prăzi bogate.

Și nu odată a avut poporul român parte de asemea nenorociri! Nu! Optsprezece sute de ani cu mici întreruperi a suferit astfel și Doamne... mă mir cum de a putut suferi atâta? Dar' a răbdat, căci știu bine, că «apa curge, pietrele rămân...»

Și iată că mărețele idei liberale ale revoluției franceze valuri-valuri se răspândesc în toată Europa, șoptind la urechea popoarelor: «Deșteptați-vă voi, cari până acuma n'ați știut ce este bunătatea vieții... cari numai cu suferințe și nevoi v'ați nutrit! Pentru voi am venit, ca să vă deștept din somnul secular, să vă împărtășesc, că și pentru voi a creat Atotputernicul bunătățile acestea pământesti, că și voi aveți dreptul de a trăi și de a fi liberi...»

Și glasul acesta duios pătrunde în inima fiecărui Român, căci de pretutindenea s'aud strigătele de bucurie: «La arme frați Români!... Și într'adevăr Români nu și-au vărsat sângele lor înzadar, căci au luptat și au învins.

De aici înainte încep a se ivi și pentru Români zorile unor timpuri mai fericite și a unei vieți noue, din care până atunci nu gustaseră încă. Incep și ei a se manifesta politiceste, cerând drepturi pe lângă datoriile impuse lor. Incep a se manifesta ca o națiune cu dreptul de viață, ca o națiune, care impune atențiunea popoarelor vecine și conlocuitoare.

Dar' mai mult decât pe acest teren au câștigat Români pe terenul bisericesc. De unde până acum era o turmă fără de păstor, acum își au păstorul lor propriu, biserica lor e pusă în rândul celorlalte biserici din țară...

Dacă însă în prezent se bucură Români de aici din Transilvania de o viață — putem zice

— mulțumitoare și dacă în trecut, au suferit atât de mult cum de n'au perit? Care a fost pârghia conservării naționalității până în prezent? Care a fost cauza principală, care i-a susținut...? Cum de au putut suferi atâta? Cine le-a dat aceea putere, tărie și credință într'un viitor mai bun?

În cele următoare, vom arăta că Români au suferit poate ca nici un alt popor și cauza principală sau mai bine zis existența lor națională o datorasc: *Bisericii ortodoxe.*

Deja dela începutul formării sale Românul a avut parte de soarta cea mai vitregă. Venit-au peste capul lui Goții, Hunii, Avarii, Longobarzii, Gepizii, Alanii, cari toți l'au persecutat și l'au despoiat. Nu trecea un rău, venea altul și mai mare; nu trecea un dușman veneau alții zece în locul lui. Între astfel de împrejurări evident, că n'a putut nici să înainteze, nici să se desvolteze.

Și ce-au făcut Români în toate timpurile aceste de năvăliri barbare? S'au opus lor cu arma 'n mână, s'au supus acestora de bunăvoie? Nu, nici una, nici alta. Căci, cum se puteau Români lupta, cu atâta amar de popoare, mai mari și mai puternice decât ei? S'au cum s'ar fi dat robi de bunăvoie? Lucru natural, că nici un popor nu-și vinde viața, existența și libertatea sa și astfel nici Români n'au putut-o face aceasta... Dar apoi ce-au făcut? Răspundem scurt: S'au retras în munți așteptând timpuri mai liniștite.

Dupăce însă au mai încetat nesfârșitele cete și hoarde barbare au început și Români a duce o viață mai bună și a da dovezi de un oarecare progres, atât pe terenul politic, cât și pe cel social-economic. În timpul acesta se consolidează și organizează în Principate și Voievodate, astfel în cât în sec. IX, când năvălesc Maghiarii în Dacia de odinioară află pe Români organizați politicește sub voevozii Glad, Gelu și Mariu iar social economiceste pe un grad destul de înaintat și de mulțumitor.

Ocupând Maghiarii Ungaria de astăzi și astfel și părțile locuite de Români viața Românilor îndată ia o întorsătură nefavorabilă; persecuțiunile abia încetate încep din nou...

Dela Sf. Ștefan începând și până pe timpul lui Matea Corvinul Români sunt supuși tuturor și-canelor și chinurilor, pentru ca să-și părăsească biserica. Dar să mergem treptat începând cu Apostolicul rege Sft. Ștefan.

Îndată după suirea sa pe tron primește creștinismul apusean, luându-și asupra sa totodată și mandatul papei de a converti toate popoarele din regatul său la biserica romano-catolică. Și într'adevăr s'a și ținut de cuvânt. Pe toți aceia, cari primesc creștinismul apusean îi investește cu favoruri și prerogative deosebite: pe cei-ce însă se opuneau cu bărbăție acestor dispozițiuni ilegale îi persecută în modul cel mai barbar și — cei mai mult — îi face robi acelora, cari primiseră catolicismul și din cari formase aristocrația țării. Și deoarece în Ardeal majoritatea acelora, cari nu s'au supus ordinelor sale o formau Români în frunte cu principele lor Gyula cel tânăr, Sf. Ștefan trimite armată contra lu Gyula și învingându-l îi face robi, jug pe care Românul l'a purtat cu adevărată tărie de suflet până aproape în zilele noastre. Iată deci cum a purces «Sfântul rege apostolic» și ce mijloace umane a întrebuițat pentru ajungerea scopului său, pe care însă din fericire nu și-l-a putut vedea împlinit.

Domnitorii maghiari, cari au urmat după Sf. Ștefan au purces tot așa ca și el. În general putem afirma, că toți regii maghiari au fost mistuiți de ideea convertirii Românilor la catolicism.

După moartea lui Bela IV urmează pe tronul Ungariei Anjouescul Ludovic cel mare. Ar fi de prisos să mai înșirăm mijloacele, pe cari le-a

întrebuițat ca să convertească pe Români la romano-catolicism. Ne mărginim a spune numai că și acest mare rege a persecutat pe Valachi; deosebirea conzistă poate într'aceea, că pe când regii anteriori au persecutat mai mult poporul de rând, pe atunci Ludovic cel mare a persecutat în primul rând preoțimea ortodoxă română și numai în rândul al doilea pe popor. El a știut prea bine, că odată strânsă și nimicită preoțimea, ușor va isprăvi în urmă cu poporul de rând. Natural, deci, că toate săgețile le-a îndreptat în contra preoțimii, pe care-i tractă mai rău, decât pe vite.

Nu era preotul scutit de nici o sarcină; trebuia să dea din fructul roadelor sale o parte preotului catolic; trebuia să dea zile de robotă la curțile nobililor trebuia să plătească toate dările, plus altele nouă încă, cari priviau preoțimea în special. A suferit sărăcie, sclăvire, chin, dar a rămas curat la inimă și nestirbit în credința sa. S'a lăsat să fie furat de toate, știind că ceea-ce avea mai scump «credința lui» nu o puteau fură, nici jefuiă. Și să fim preciși, așa a dus-o Românul până la marele dezastru dela Mohács. O rază de îndreptare a sorții îi suride pe timpul lui Matia Corvinul, încolo vai și amar.

Dar...? Ce s'aude...?

Strigăt de durere și jale pătrunde inima tuturor. Sosise vestea tristă a marelui dezastru: fiecare își temeă viața și existența. Oamenii spuneau lucruri mari: că vor fi luați robi, că Turcul va fi de aci înainte stăpânul lor absolut, că îi vor silii să-și lapede legea, luând pe cea păgână turcească. Și toate acestea erau tapte împlinite, căci: «Turcul te bate și Turcul te judecă»...

În încurcăturile cele mari soarta Românilor n'a fost cătuși de puțin favorabilă. Păharul încă nu era plin; căci abia se mai liniștiseră de groaza ce Turcii o însuflaseră tuturor, când valurile unei alte revoluții mult mai mari se revarsă pe plaiurile patriei noastre. Reformațiunea favorizată de itele încurcate ale țării bate la ușa tuturor. Apostolii acestei mari mișcări revoluționare predicau că un entuziasm nemai pomenit învățăturile cele nouă...

Și Români nu înțelegeau nimic din toate acestea; presimțea însă, că numărul dușmanilor săi s'a înmulțit, presimțea timpuri de restriste și durere... Și nu s'a înșelat...

Memorablele diete din 1557, 1564, 1571 recunosc numai trei confesiuni în stat; biserica ortodoxă e numai tolerată: usque et regnicolarum statuum.

Se începe lupta cea mare între aceste trei confesiuni dominante în stat: fiecare voiă să ia în mâinile sale supremația față de celelalte. Și deoarece aceasta o puteau câștiga numai atunci, când numerice reprezenta majoritatea populațiunii, fiecare din ele, caută să-și înmulțească aderenții prin convertirea Românilor ortodoxi, apoi puțin le pasă, dacă această convertire o făcea cu binele sau cu forța. Deviza tuturora era: Trebuie să-i convertim pe ereticii de Valachi și dacă nu voiesc cu binele trebuie să ingenuchiați și silii...

Și lupta aceasta pe viață și pe moarte între confesiunile stăpânitoare durează până la începutul secolului al XVIII-lea.

Este de tot interesant modul cum voiau să atragă pe Români pe partea lor fiecare din aceste trei confesiuni.

Luteranii tipăresc cărți în Brașov în limba română; Calvinii, cari aveau în mâinile lor domnia Ardealului tipăresc cărți românești, chiar cu învățături calvine, ca astfel prin ele să propage calvinismul.

Preceptele calvine se susțin cu forța prin persecuțiuni barbare: episcopul calvin e stăpânul,

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Răgam să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 96.

absolut: el convoacă și conduce sinoadele, la cari protopopii ortodocși, ca niște sclavi îl poartă pe umeri cu lectica. Pe metropoliți îi persecută: martiriul ajunge la culme în metropolitul Sava II Brancoviciu, care nevoind să profeseze învățăturile calvine este biciuit în târg cu vine de bou, ca astfel să înspăimânte clerul în ferior și să primească calvinismul.

Dar durere și vai nouă...!

Ceea-ce n'au putut îndeplini nici Luteranii, nici Calvinii au adus la îndeplinire rom.-catolicii. Toată tagma Iezuiților se năpustește ca un potop crotropitor asupra Românilor...

— »Nu, nu vă lăsați Românilor ortodocși; luptați înainte pentru apărarea bisericii voastre! Lupta e grea într'adevăr, dar noi vă venim într'ajutor și cu noi vă vine și împăratul. Noi și împăratul vă vrem doar binele; noi și împăratul vrem ca preoții vostri să fie egali întru toate cu ai noștri, poporul să aibă și el toate drepturile de cari se bucură catolicii. În schimb însă noi și împăratul vă cerem un lucru de tot mic, neînsemnat...»

— «Sunt adică doi Patriarhi: Unul la Constantinopol și altul în Roma. Voi vă țineți de cel din Constantinopol; cu el vedeți cum vă merge: vă batjocuresc, vă persecută, vă maltratează toți. Lăsați pe acest Patriarh și țineți-vă de cel din Roma, de care se ține și Impăratul. Odată ce ați făcut aceasta a-ți scăpat de toate năcazurile... Nu vă cerem să schimbați nimic din învățăturile voastre, ci numai să schimbați acest nume de oraș, dela care nici bine și nici rău n'aveți...»

Acesta era cântecul de sirenă al Iezuiților și naivul Metropolit dimpreună cu 34 protopopi ademenit de acest cântec a căzut în cursă...

Că ce a urmat după Unire știm; reese aceasta desiul de evident din cuvintele Metropolitului — Apostat Atanasie: «Amar, amar ne-am înșelat...» cuvinte pe cât de jalnice și dureroase, pe atât de adevărate...

N'au fost de ajuns dușmanii de naționalitate străină, au mai venit și frații «uniți», cari orbiți și fanatizați de Iesuiți, emulează cu dușmanii lor seculari în prigonirea fraților lor ortodocși și cu drept cuvânt putem zice: Peirea ta din tine Israile...

Fără biserică, fără preot fără episcop, maltratat, schinuit, batjocorit desconsiderat de toți, Românul ortodox a trecut în acele vremuri prin proba de foc și... Doamne, tu iai dat puterea, curajul și prudența de-a eșit învingător din această grea încercare...

Trimis-ai spre mângăierea și ajutorarea noastră a celor lipsiți pe Moise, dându-i lui tărie pentru conducerea și înălțarea noastră...

Incredințatu-i-ai tolagul cel dumnezeesc și înzestratu-l-ai cu darul tău cel sfânt, ca să ne scoată la limanul mântuirii.

Trimis-ai pe Andrei baron de Șaguna, ca pe un alt Moise, ca să ne arate calea spre fericire și mângăiere...

Și precuum soarele cel luminos împrăștie întunerecul, tot astfel a împrăștiat el durerea și înfristarea; adusu-ne-a bucurie mare: biserică, preot, arhieru, drepturi, instituțiuni culturale și nu exagerau când afirmau, că: «Tot ce avem dela el și prin el avem...»

Aceasta ar fi în liniamente generale istoria poporului român dela formarea sa și până astăzi. Cunoscând aceasta să ne dăm sama de rolul și importanța bisericii întru conservarea nealterată a naționalității române. O vom face aceasta cu atât mai ușor, căci am zis, că viața unui popor se bazează în mod inevitabil pe conținutul său moral, de vreme ce toate manifestațiunile externe ale unui popor sunt exfluxul forțelor sale morale-intelectuale.

Dat fiindu-ne acest adevăr, persistența poporului român în legea și limba străbună fără îndoială ne apare ca efectul virtuților sale psihice și 'n deosebi la el numai pe acestea se întemeiază întreaga sa evoluțiune socială. Da altă parte psihicul unui popor este un bun ce se formează în cursul vremilor, parte din înclinațiuni moștenite, parte prin referințele între cari trăiește. Cunoașterea modului cum s'a desvoltat și a crescut acest bun în inima poporului nostru, ne este ținta preocupățiunilor viitoare.

Intrucât manciatarea datelor istorice referitoare la trecutul poporului nostru, se poate completa prin supozițiuni logice apoi e clar, că creștinismul a fost mărturisit între toate popoarele, ce au locuit vre-odată în Dacia, mai întâi de cătră Romani. A fost mărturisit deja pe atunci, când poporul român nu există decât în legionarii romani, iar pe la începutul sec. IV. Dacia întregă trebuie să fi fost creștină. Astfel migrațiunea cea mare a barbarilor, îl găsește încreștinat și această migrațiune durează până prin sec. IX. Intreg acest interval de 5 sau 6 secole poporul român a rămas depărtat de acei barbari, nici când n'a făcut cauză comună cu ei...

Pentruce?

Pentru că era mult mai superior în cultură, avea o credință mult mai nobilă și pentru că acelea veneau totdeauna, ca dușmani, cari aduceau foc și moarte, iar nu ca pretini.

Să supunem aceste circumstanțe unei analize mai amănunțite.

Este dat în firea celui superior ca moral și intelectual, că ori de câteori este înfrânt și umilit

prin forța fizică a unui inferior să își dea dacă e de lipsă corpul sclăviei, dar nu-și dă niciodată sufletul și inima — intelectul și moralul. Istoria ne spune, că situațiunea sa culturală era pe un grad destul de satisfăcător; însă — în avântul său nobil a fost împedecat prin forțele superioare barbare. Câtă aversiune n'a trebuit să deștepte în inima lui de popor iubitor de pace și dornic de înaintare această împrejurare față de noi veniți. Deși învins și silit a se retrage prin văile Carpaților, el peste tot purtă în sufletul său mândria superiorității lui față de aceia. Această mândrie, devenită tradițiune națională, transmisă din generațiune în generațiune mult se va fi susținut, până ce încetul cu încetul s'a prefăcut în acea tendință de ironizare, atât de viu pronunțată la popoarele cu o cultură mai vechiă.

Un contact mai intensiv între ei și barbari era eschis mult prin diferența în principiile lor de viață. Aceste principii emanează în mare parte din credința religioasă. Pe când principiile învățăturilor creștine, cari vor fi format pe atunci sâmburile convingerilor religioase sufletești la poporul român îi propovăduiau această pacea — acea pace sfântă și ideală — ce caracterizează viața primilor creștini, pe atunci barbarii aduceau războaie și vărsări de sânge. Toate acele înclinații și plăceri proprii numai firii barbare, ca: devastări, pribegiri din loc în loc, furturi, incendieri, ucideri, sclavagiul nu putea fi simțite de Români că Creștinismul le ciselase și nobilitase mult sentimentele, așa încât ei cu groază și oroare și numai cugetau la atari plăceri.

Pe lângă aceasta e dat firii omenesți de a simți aversiune față de aceia, cari pe nedrept vin să te scurteze în drepturile tale, îți ia posibilitatea de a duce o viață liniștită și te contrage la miserie și neajunsuri.

Era dară foarte natural ca în tot decursul acestei epoce furtunoase, Românii să fi căutat a-și strânge șirurile cât mai mult, a trăi conform înclinațiilor lor, cari erau mult mai nobile, decât ale acelor, cari le usurpaseră toate drepturile. Această tendință de a ține la convingerile și principiile proprii, de a se feri ca să le schimbe cu altele străine, deveni cu timpul un bun, ce se moșteni din tată în fiu. Și — aceasta era cea mai sfântă moștenire a lui de a păstra în curetenie credința străbună. — Și timpul imprimă adânc această tendință în inimile lor, aceasta însă nicidecum n'a de generat în fanatism religios sau de altă natură.

Imprejurările dară între cari a petrecut poporul nostru au împrumutat firii lui o nuanță de conservatorism. Și aceasta i-a fost lui spre mântuire, căci în prigonirile cele mari religioase, cari au durat peste 1700 de ani și a căror țintă el era, unde putea află vre-un sprigin, cine putea să-i

DRAMA SECRETĂ.

De Luigi Capuana.

Tradusă pe seama «Tribunei» de Mircea dela Mare.

Pe când suiam treptele casei lui Forcelli — povestea Romiti — am prins brațul lui Diego și i-am zis:

«Fi cu luare aminte să nu te dai de gol cumva. Căci ți-se poate cefi fericirea chiar și din ochi.»

«Cu atât mai bine» — îmi răspunse Diego frecându-și mâinile cuprins de bucurie.

De cât-va timp mă neliniștise un presimț trist. De când întâmplarea mă făcuse și pe mine știutor secretului lui Diego Mutti, de atunci amicul meu n'a ținut nimic ascuns dinaintea mea. A venit în atelierul meu din strada Margutta și și-a desfăcut înaintea mea inima sa cea plină de pasiune, cerând dela mine sfat. Eu l-am făcut atent:

«Fi precaut! Dacă nu te temi pentru tine însuși, cel puțin teme-te pentru femeie! N'are numai soțiu și copii. Dacă n'a observat soțul nimic într'un an, într'un moment i-se poate deschide ochii. Atențiune! Fi precaut!»

Diego m'a asigurat, că totdeauna a fost precaut. Numai rar s'a întâlnit și ș'atunci într'o vilă afară de oraș. Iar purtarea soțului nu-i dă auză spre îngrijire.

Nu știu de ce, dar tocmai aceasta împrejurare mi-a bătut un cui în cap. Cunoașteam pe soț. Era un bărbat frumos demn de toată stima, care își iubea foarte mult soția sa și a fost așa zicând un nebun adevărat după cei doi copilași ai săi, a feiței blondine și a băiatului brunet. N'am pu-

tut ști de fel, că pentru ce l-a înșelat soția sa cu Diego Mutti.

Acuma pentru aceea însoțisem pe Diego la Forcelliești, căci crezusem, că prezența mea îl va constrânge la o precauțiune mai mare ca de comun.

Abi intrați în salon, am observat spre mai marea mea întristare, că femeia nu numai că e neprecugetată, dar e în realitate de o cutezanță oarbă. Eu m'am retras cu bătrânul Mirloski, — un pictor polon — în cotul chiliei, însă și sub durata conversațiunei am observat, cu câtă istețime seduce madam Forcelli pe bietul Diego sub boltitura unei ferești. Ochiul meu rătăciă instinctiv după Forcelli. El stătea colea în apropierea lor, priviă zimbind la Diego și la soția sa, fără a se putea vedeă pe el nici măcar urma unui suspiciu.

Femeea se întoarse cu odată spre oaspeți și le zise:

— Timpul e aici să mergem ca să privim pomul de Crăciun.

Cu această ocaziune festivă se adunase foarte mulți oaspeți în casa lor. Cât s'a deschis ușa salei de mâncare s'a revărsat o lumină lucitoare. Noi doi, eu și Mirloski am stat în ușă. Scena a fost admirabilă. Oaspeții rideau și se certau în glumă pentru cadourile ce le culegea stăpâna casii de pe pom și le împărță cu o bucurie copilărească mânilor întinse. Și atunci am văzut următoarele. Madam Forcelli tocmai întinșese un cadou lui Diego, când Forcelli în glumă întinzându-se peste capul amicului meu, a pus mâna pe cadou. Soția a încercat a-l scoate din mâna lui, tot așa și Diego, dar soțul a fost mai isteț.

Madam Forcelli de odată a îngălbenit; Diego a devenit ca un mort... Numai decât am observat, că s'a întâmplat vre-o nevoie fatală. Am alergat la amicul meu.

»Impedecă cu orice preț« — șopti — »ca Forcelli să deschidă pachetul«.

Și cu o voce bună simulată alergă după Forcelli, însă se putea vedeă ușor, că bucuria lui eră silită.

Am mers după el.

»Cadoul acesta e al meu, nu ți-l dau ție, — zise Diego, voinde a suci din mâna lui pachetul.

»Va fi bun acesta și pentru mine,« răspunse soțul, depunând prada sa în buzunar.

Se vede, că confuziunea lui Diego a stârnit în el suspiciu. Am privit pe doamna casii. S'a lăsat de împărțirea cadourilor, a permis, ca oaspeții să culegă ce a mai rămas și a perit din salonul de mâncare. Dintre oaspeți nime nu observase nimic. Eu tremuram.

Mai toți ne-am reîntors în salon. Cei doi copii, încărcăți de cadouri, ședeau fericiți lângă tatăl lor. Forcelli le retează părul pe cap ceva cam distras. Apoi i-a împins dela sine, a privit în jurul său ca și când ar căută ceva și a plecat spre ușă. Diego a stat proptit de colțul unei mese de jumătate inconștiu. Forcelli când a trecut pe lângă el i-a zis ceva. Diego își ridică ochii spre cer și merse după el în chilie cealaltă. Am lăsat pe Mirloski singur, care se radea de cadoul cel glumeț ce i-s'a oferit și am plecat după ei. Am intrat pe ușa cea dela celalalt capăt a coridorului, care conducea la chilie de lucru a lui Forcelli. În urma mea am auzit toșnetul vesmintelor femeiești.

insufle puterea de rezistență, dacă nu convingerea inimii sale?

Și convingerea sa era, că legea, care a ocrotit pe strămoși sute de ani, care i-a mângăiat și le-a dat putere ca să învingă cele mai mari nefericiri, care te însufletește, ca să suporti vitregitățile vieții fără a ofta, trebuie să fie cea mai sfântă, cea mai bună și a o lăpăda păcat este. A o lăpăda înseamnă a atrage asupra ta nemulțumirea celor trecuți din viață, cari ți-au lăsat-o să o păstrezi, ca pe cel mai scump sanctuar al sufletului.

Și când inima unui popor e frământată de atari convingeri, când sufletul său se hrănește cu atari precepte să ne mirăm oare, că el suferă mai bine martiriul, decât să-și infierze corpul și sufletul cu semnul apostasiei?

Da un adevărat martiriu a fost și viața poporului român, însă a rămas totuși credincios bisericii sale, a rămas credincios numai în puterea firi lui conservatoare, în puterea convingerii infierate în inima sa de cătră Tatăl ceresc, că credința sa este cea mai bună, cea mai sfântă...

În tot decursul vieții sale a considerat biserica sa, ca izvorul tuturor darurilor, ca izvor de mângăiere și însuflețire. Dacă soarta îi surădea, el totdeauna înaintea altarului credinții, da expresiune bucuriei și mulțumirii sale, și — dacă nori negri acopereau orizontul vieții sale tot la biserică sa caută ajutor și sprijin.

O luptă nesfârșită a fost întreaga sa existență o luptă a vieții contra morții și în această luptă biserica l'a mângăiat, biserica i-a alinat durerile, biserica l'a susținut și-l susține, căci biserica i-a fost scut pentru viața sa moral-religioasă, scut pentru viața națională...

Încungiurat de toate părțile de neamuri streine și dușmane intereselor lui, ori-ce desorganizare în viața sa religioasă nu putea trece fără să lase urme adânci asupra vieții sale naționale. Bine știau, cei-ce păneau la subminarea existenței lui, că până ce va ține strâns la biserică sa nu pot reuși cu uneltirile lor; bine știau că Românii numai perzându-și credința, numai schimbându-și biserica își vor perde limba și moravurile naționale. Numai atunci, căci comunitatea de credință, de sentimente, de aspirațiuni este vergeaua magică prin care se întreține solidaritatea în corpul unei națiuni, să întreține în stare vie iubirea față de limba strămoșască; iar acestea toate concrecute laolaltă constituie ceea ce numim *individualitatea noastră națională*.

Aceste sentimente, aspirațiuni și convingeri numai în sinul bisericii și le putea Românul manifesta, numai acolo le putea da curs liber, căci numai acolo era ferit de privirea răutăciosului ochiu strein. Nicăiri aiurea nu era scutit de malversafuniele inimice...

— Unde sunt? — Mă întrebă madam Forcelli îngrijită.

Am arătat spre ușa chiliei de lucru. Femea își frecă mâinile în mod desperat și apoi peri. Am rămas constârnit și nu știam ce să fac. M'am tras apoi până la ușa și am ascultat. Am auzit vocea lui Forcelli, dar' nu i-am înțeles cuvintele. Privind prin găuricea cheii, am văzut, că Diego șade proptit cu capul în palme la masa de scris și nu răspunde lui Forcelli, vocea îi deveniă tot mai iritată. Cu încetul cuvintele lui deveniră de înțeles.

»Te-aș putea ucide ca pe un câne... Copiii mei!... Numai pentru ei!...«

Am văzut pe Diego că se scoală dela locul său și cu o abțicere dureroasă oarecumva făcând din mână. Ca și când ar fi îmbătrânit deodată. Duel! Cugetai eu. Însă numai decât m'am convins că aici e vorba de altceva. De ce? Acea nu am putut eruă. Am văzut cum Forcelli a scos înainte hârtie, plic, tintă și un condei. Diego s'a așezat de nou, însă acum cu spatele spre mine. Forcelli a dictat, Diego a scris. Cinci minute de o îngrijire teribilă! Vocea a amuțit, Diego s'a sculat. Am văzut că vin afară, deci m'am reîntors în degete în salon. Madam Forcelli era acolo, vorbiă, râdea; însă din când în când aruncă câte-o privire spre ușa, a cărei însemnătate numai eu o știam. Forcelli și Diego au intrat în salon vorbind liniștiți. Diego a zimbîț chiar.

»Ce s'a întâmplat?« l'am întrebat la o parte.

»Nimic« — răspunse el. Apoi momentan adause:

»Aidem de aici. Nu-ți luă adio dela nime«.

Pe stradă am stat.

Fie prin amenințări, fie prin momeli acele proprietăți, ce constituiesc individualitatea națională căutau a fi înăbușite, lucrul ce totdeauna să întâmplă, când le succedea a smulge credința străbună din inima Românului.

Unde e vechia nobilime română? Unde sunt urmașii vechilor voveozi și cnezi? Unde sunt frunții de odinioară ai poporului nostru?..

Unde? Valurile credinței streine bisericii noastre i-a înghițit și prin aceasta perduți au fost pe vecie pentru neam...

Iată un exemplu de tristă memorie, iată ce urmări funeste a avut pentru Români lăpădarea de biserică...!

Aceste câteva considerațiuni ne presintă în o lumină destul de vie adevărul, că biserica română ortodoxă a fost scutul cel mai puternic întru susținerea vieții naționale.

Astăzi înalță-ți fruntea popor român...! Privește cu fală în viitor. Ai suferit veacuri de-arândul martiriu, dar răsplata Domnului a sosit...

Imbucurătoare și roditoare au fost rezultatele muncii tale, căci mult timp ai muncit muncă crudă, muncă grea, dar muncă, care întărește inima, înalță sufletul, formează caractere și produce »omul«...

Suntem de-abea la începutul roadelor muncii noastre, dar soarele apare luminos și dător de viață pe orisonul vieții noastre bisericesti... înainte dar cu nădejdea în suflet și în Dumnezeu...

Chinuitor a fost a îndură atacurile dușmanilor, dar prin foc se curăță aurul...

Prin lupte crâncene ți-ai apărat biserica ta și ea te-a susținut până astăzi. Și dupăcum în trecut ai suferit totul, ți-ai dat trupul spre tortură dușmanilor tăi, numai și numai pentru biserica ta, tot astfel și de aici înainte întotdeauna să ai înaintea ochilor figurile mărețe ale înaintașilor tăi, cari nu au pegetat a muri pentru biserica lor. Și până când vei ține la biserica ta și o vei apăra sămânța peirii și a neființei tale nu va încolți, căci:

»Biserica fostu-nea adăpost din generațiune în generațiune și ne va fi...«

Gătră cetitori!

Toți prietenii și spriginitorii ziarului nostru „Tribuna“, cari până acum nu și-au renoit abonamentul sunt rugați să grăbească a-l trimite, căci administrația va fi silită a sistă trimiterea ziarului tuturor acelor cari n'au plătit la timp.

»Vorbește! Am văzut toate și am auzit multe. Duel?«

»Nu. S'au sfârșit toate. E și mai bine așa.

Am fost un ticălos.«

»Ce s'a întâmplat? Vorbește dar'!«

»Nimic« — răspunse Diego și n'am putut scoate din el nici un cuvânt mai mult.

Însă cu două săptămâni mai târziu și-a tradat secretul.

»Și o faci?« — Il întrebai eu înspăimântat de moarte...

»Fac.«

»Te sinucizi?«

»Da!«

»Mai bine du-te în lume, peri. Doar' asta e tot una.«

»Măne Forcelli trimite redacțiunii »Tribuna« epistola mea în care explică sinuciderea mea. Nu mă pot face de ris. Forcelli mi-a dat timp de două săptămâni spre a-mi regulă afacerile mele și ca tot suspini să adoarmă. Are drept. Nu voiesc ca păcatul mamei să infecteze și copiii. Are drept.«

»Eu însă te împedec dela sinucidere!« — exclamai eu.

»Acea nu o vei face. Ai comite numai un scandal superflu. Adio!«

M'a îmbrătoșat, m'a sărutat, iar eu plângând l'am tras în brațele mele.

»Acesta e istoricul sinuciderii lui Diego,« — își încheie Romiti povestea sa. Forcelli-estii locuiesc acum în America...

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Iulie 1906.

— **Prezidentul Franciei în Italia.** Din Roma se vestește, că Fallières, prezidentul Franciei în timpul cel mai apropiat va cercetă curtea regală italiană. Tot atunci se va folosi de prilejul să cerceteze și expoziția dela Milano.

La tot cazul e caracteristic, că Fallières pleacă mai întâiu la curtea regală din Italia și nu la cea din Rusia.

— **Atentat.** Din Berlin se svonește, că între Koblez și Trier a fost aruncat o bombă asupra trenului accelerat, pe care se credea, că călătorește marele duce rus Vladimir. Marele duce a fost la Hamburg și de-acolo a voit să călătorească la Paris. În Hamburg a primit însă epistole amenințătoare, de-aceea n'a călătorit cu trenul accelerat, ci cu personalul.

— **Cum se reabilitează onorea magnatilor?** În »Radikalis Ujság« a apărut zilele trecute o notiță, ce aruncă umbră deasă asupra sufletului magnatului Schönberger. Acesta a încredințat pe Zubovics și Deák să ceară satisfacție în numele lui dela redactorul responsabil Szilágyi Jenő. Pe acesta însă nu l-au aflat acasă, deși l-au căutat de mai multe ori. Ne găsindu-l deci s'au dus la redacție și au scirrit după redactorul responsabil. Ne aflându-l nici acolo, atunci a întrebat, că cine-l substituște. Eu, — zice Bakonyi — colaboratorul prim al foi. Atunci cei doi secundanți s'au năpustit asupra lui și l-au bătut bine, apoi s'au depărtat mângăiați, că au reabilitat onoarea magnatului.

Curioasă socoteală!

— **Cununie.** Alesandru Blășiu preot, Vasilie Belcea și Iuliana invită la cununie fiului și a ficei lor Traian și Elvira ce o vor serba la 9/22 Iulie în capela gr.-or. rom. din Pojejena-Română.

Felicitări!

— **Impăcare.** Drama dela Márosvásárhely e pe sfârșite. Oneskovics, care a fost împușcat de moarte pe nedreptul și care zace bolnav în spital dă ertare femeii lui ușuratică, care însă nu recunoaște să fie păcătoasă.

Ea îl îngrijește, ea străjuște la patul lui și-i dorește însănătoșare grabnică, ca din nou să trăiască împreună în deplină fericire. Un ziarist a avut o convorbire cu tinăra femeie cochetă.

— Sunt atât de fericită — a zis femeia cu un suris pe buze — atât de fericită, că odată a avut sfârșit această dramă înfiorătoare. M'am împăcat cu sârmanul meu bărbat, care a suferit atât de mult pentru mine. A ertat ușorătatea mea, tot ce am făcut și vom fi de nou fericiți. Tatăl meu, care a sosit eri seara la Vasarheiu m'a condus în chilăa bărbatului meu bolnav și fără să-mi zică măcar un cuvânt mi-a pus mâna mea în a lui. A fost un moment înălțător ce nu-l voiu uita nici odată. Am plâns ca un copil și ochii soțului meu erau înrouați de lacrimi. Așa a trebuit să se întâmple. Am fost pe deplin nevinovată și ar fi fost o nedreptate grozavă ca pentru o cochetare de femeie să fiu nefericită în întreaga viață.

Vezi, totuși multă nobleță trebuie să fie în un bărbat, ca să poată ierta o așa nevinovăție!

— **Femeile în politică.** Un publicist american a scris în zilele trecute un articol despre rolul ce-l au femeile în politică. Unele femei în adevăr nu numai că sunt amestecate în diplomație, în afacerile politice ale bărbaților lor, ci iau chiar parte activă. O pildă clasică e princesă Dorotea Lieve, care pe vremea când bărbatul ei era conzul rusesc la Londra, i-a făcut mari servicii. Despre activitatea acestei femei s'ar putea scrie o literatură întreagă. În parte însași princesă poartă vină că Rușii au pierdut lupta dela Crimeea, căci ea a întărit pe țarul Nicolae I în credința, că Napoleon III nu va putea lăsa nici odată să ajungă lucrul la frângerea pânilor.

Rol însemnat a jucat în politică princesă bulgară, Clamentina Coburg, care a lucrat foarte mult la dobândirea tronului bulgar și a întăririi lui pentru fiul său.

Unele femei au stat în serviciul diplomației ca spioane descoperind secretele bărbaților de stat prin dragostea și frumșetea lor. Așa pe vremea lui Bismarck fieștecare femeie din familia înaltă străină, care locuia în Paris era considerată ca spioană, care se înțelege era în serviciul diplo-

mației a lui Bismarck. A și făcut mare senzație cazul întâmplat la 1880 cu generalul Cissey, care a fost amăgit de glasul sirenic al contesei Kanlea. Nu s'a putut însă constata, că aceasta femeie să fi stat în serviciul lui Bismarck.

— **Ex-împărăteasa Eugenia și princessa Metternich.** Împărăteasa Eugenia după cum se știe a călătorit la Ischl să cerceteze pe regele Francisc Iosif. Tot atunci a sosit la Ischl, la dorința regelui, princessa văduvă a lui Metternich. Ea acum împlinște șeptezeci și unul de ani și a fost cea mai bună prietenă a fostei împărăteze franceze.

Au avut deci întâlnire două femei, cari în tinerețea lor au fost obiectul de admirație a societății înalte din Paris. În 1860 după facerea păcii între Franța, Italia și Austria, prințul Metternich ajunsese consul la Paris și nu mult după aceea împărăteasa franceză, afară de nepoata sa Anna Murat, n'a iubit pe nimeni atât de tare ca pe soția lui Metternich.

Soția lui Metternich era din cale afară cultă. Scriitoarea Olympe Audouard a făcut notițe foarte interesante despre viața din curtea regală din Paris. Intre altele a scris: La ziua onomastică a Eugeniei, în 13 Noemvrie se fac mari serbări în Compiègne. Aranjerul principal la aceste serbări era în tot deuna princessa Metternich. Cu acest prilej nu putea să se fericească nici de cum cu princessa Persigny. Ea trebuie să se înfățișeze pieptenată cu părul buclat, dar ea nu voia nici de fel.

În sfârșit princessa Metternich a făcut plânsoare la împărăteasa contra ei.

Las'o — zice împărăteasa — să facă ce vopsește. Ști că și mama ei e nebună.

— Mama ei nebună? — strigă princessa trămurând. Și tatăl meu e nebun, deci nici eu n'am să las.

La anul 1870 relațiile acestea s'au schimbat. Eugenia a plecat în Anglia iar princessa Metternich s'a reîntors în Viena.

După foile străine Eugenia e una dintre cele mai bogate femei din lume. Averea ei e de o sută cincizeci milioane. Când însă a devenit soția lui Napoleon II-lea averea ei era foarte neînsemnată.

Când a murit Napoleon a rămas o avere nemisicătoare de două milioane și două zeci și cinci milioane hârtii de valoare. Iuvaericelele vândute în Londra au adus încă două milioane, dar afară de aceasta și ea prin o economisire bună a câștigat mult. După moartea fiului ei averea s'a foarte mărit, căci ea trăește foarte modest. Princessa Victoria Battenberg, regina Spaniei, după cum se știe, e fina ei. Eugenia a declarat de mai multe ori că, întreaga ei avere o va testa-o acesteia.

— **Scumpă epistolă de dragoste.** Rosalia Lisch, o fată elegantă din New-York a dat în judecată pe curtizantul ei, Benjatmin Straus și-a cerut dela el despăgubire de 25 mii dolari, deoarece i-a făgăduit, că o va lua de soție dar nu și-a ținut vorba. Că într'adevăr a iubit-o, a documentat prin epistole de dragoste înfocată ce le-a scris ei. Iată una:

Ședeam singur în margini de mare, valurile îmi spuneau mereu: O Rozalie! O Rozalie! De ce nu sunt milionar, ca să fac ce doresc... Și deoarece n'a fost milionar a părăsit pe scumpa lui Rozalie.

Tribunalul pe baza epistolelor l-a judecat la 14 mii dolari, deci la o sumă destul de însemnată, ca Rosalia să fie mângăiată.

— **Oroloage ieftine și juvaericele** pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la *Deutsch Izidorné*, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu acid sulfuric. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela *Mayerfi Zoltán*, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad*.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorilor).

PARTEA LITERARĂ.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

A) Premii pentru cărți publicate.

I. Premiul Năsturel, de 4.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1907 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Octomvrie 1906.

II. Marele Premiu Năsturel, de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală 1909 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Notă. — În privința Premiilor Năsturel se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«În tot anul Societatea Academică Română va avea a premii din veniturile fondului Năsturel o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. În trei ani consecutivi, de rândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 Lei n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 Lei n., se va numi «Marele Premiu Năsturel», operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'insul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensa cu această a doua serie de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

a) Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române;

b) Scrieri de religione ortodoxă, de morală practică și filozofie;

c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

d) Tractele originale despre științele exacte;

e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrație jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

g) Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va putea aprecia, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele arte;

i) Scrieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aș dori să se acorde «Marele Premiu Năsturel», când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naționale.»

III. Premiul statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea literară, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 1 Octomvrie 1906. (Va urma.)

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 17 Iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100-clgr.)	7-53 — 7-54
Secară pe Octomvrie	7-83 — 7-84
Orz pe Octomvrie	6-44 — 6-45
Cucuruz pe Iulie	6-09 — 6-10
Cucuruz pe 1907	5-32 — 5-33
Grâu pe Aprilie 1097	6-53 — 6-54

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7-55 — 7-56
Secară pe Octomvrie	7-85 — 7-86
Ovăs pe Octomvrie	6-45 — 6-46
Cucuruz pe Iulie	6-11 — 6-12
Cucuruz pe 1907	5-18 — 5-19
Grâu pe Aprilie 1907	6-56 — 6-57

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 115—116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 122—123 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—130 fil. Ușori până la 240 klgr. 115—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă

cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufar de acest morb

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spiritul de păr PETROLIN”, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricacioasă. Se capătă numai la pregătitorii: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koranyi și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia **Földes Kelemen**. Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula**.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Glöckner József

Spălătorie chiemică și atelier de
oo o o vâpsit de haine. o o oo
Seghedin, strada Iskola n-rul 27.
Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de
haine pentru femei, bărbați și copii,
oo o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efeptuesc
punctual și prompt.

Slănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zinic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

Inainte
de a cumpăra cafea,
vă rog faceți o probă de cumpărare de
cafeaua prăgită de Palermo
ce atât pentru cafeaua cu lapte, precum și
pentru cea neagră e ceva fenomenal de fină,

gustul și mirosul e neîntrecut, nevătămătoare
pentru nervi și pe lângă toate acestea e foarte
spornică și bogată. În toată săptămâna pră-
gire proaspătă de două-ori; împachetare de
1/4 și 1/2 klgr. se poate căpăta exclusiv

la băcănia lui
Dürr Gusztáv
ARAD
vis-à-vis cu primăria orașului.

Feriți-vă de commis-voiajiuri. Fie-care pachet
e provăzut cu numele firmei mele și cu
sigilul meu de cusutor.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de
sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică
la îngrădit de grădină, grădină publice, curți de galițe și
păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru
scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la
locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic,
de oțel pentru pat pe stalari de fier și lemn, cari în pri-
vința ușurței de a se ținea curat sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pen-
tru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșe — — cu prețuri din cele mai moderate.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul
public, precum și pre stimații nostri
clienți, că din cauza ridicării chiriei
prea mare de prăvălie

dela 1 August

suntem siliți a ne strămuta prăvălia noa-
stră de acum **din Andrassy-tér 22**

în Szabadság-tér nr. 14

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul PORTER).

Având în vedere și mai departe a servi
onoratului public cu marfă bună și prețuri mo-
derate, rog totodată a luă la cunoștința strămu-
tarea prăvăliei și a ne da și mai departe spri-
jinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunarilor
Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

Sirupul carpatian
pentru pept
al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebui-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudării de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influența asupra singelui și
formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spităria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

Bogat asortiment de lampi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrassy-tér**
: : : **No. 13.**
Palatul minoritilor. No. telefon 838.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

KOHN JÓZSEF
ARAD

Atelier: **Bathyány-u.**
: : : **No. 23.**
Casa proprie. — No., telefonului 821.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Lumina nouă! — Noutate! — Lumina nouă!

Pe teren gazopiric
cel mai bun succes
l-a avut până acum
lampa mercediană

la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20”
și care poate fi aplicată la ori ce candelabru ori lampă de masă; prin ceea-ce
cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruțare de petrolu. Recomand
aceasta în atenția cafegiilor, birtașilor, cancelariilor celor cu afaceri și privaților.

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efeptuesc orice comandă. Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensili și articole casnice.

Se pot căpăta tot felul de vane.

Intreprindere pentru acvadete.

È și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la moda articoli.

Prețurile neintrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă**
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină
pentru două persoane, pân'acum 4 fl., acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreaga comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

IBANI

pe meșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili
și demni de încredere.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălni-
țelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul
deja după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

Jumătate klgr. 50 fileri.

Un klgr. 1 cor.

Se poate căpăta

— în Arad și jur —

numai la drugheria și parfumeria

Vojtek és Weisz

ARAD

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta” —
— ARAD. —

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, pre-
cum și contra pișturilor ca mijloc
de infrumușetare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fileri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea fru-
museții, de tot inofensiv. Se poate căpăta
în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fileri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții
răi. Rumenește gura, întărește gingiile,
sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fil.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit
de dame. Se poate
căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Lese cu efect sigur con-
tra reumei, răcolii, ischius,
deseșenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea
mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea
de mătreață o împiedecă radical. —
Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte un-
dulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, fri-
gurilor de stomac și bos-
lelor de gât. — o cutie 80 fileri.

Eter pentru bătăături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce
bătucire a pielii, ori bătăături. O sticlă e de
ajuns pentru delăturarea celor mai mari bătăături. — O sticlă 70 fileri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară
și străinătate, medicamente pentru animale, pen-
tru porci, vite și galițe.